

Procedura przeprowadzenia kontroli palenisk domowych w zakresie przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej dla województwa mazowieckiego i zakazu spalania odpadów na terenie gminy Jastrzęb.

§ 1.

Podstawa prawna

Podstawę prawną do przeprowadzenia kontroli stanowią:

- 1) art. 379 i art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.);
- 2) art. 9u ustawy z dnia 13 września 1996 o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2025 r. poz. 733);
- 3) uchwała Nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2017 r. poz. 9600) (świadcstwo jakości paliwa stałego), oraz uchwała Nr 59/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 kwietnia 2022r. zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2022 r. poz. 5147).

§ 2.

Organ uprawniony do przeprowadzenia kontroli

Organem uprawnionym do przeprowadzenia kontroli w lokalach i budynkach mieszkalnych położonych na terenie gminy Jastrzęb jest Burmistrz Jastrzębia, reprezentowany przez upoważnionych pracowników Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu w składzie minimum dwuosobowym.

§ 3.

Przesłanki do wszczęcia kontroli

Wszczęcie i przeprowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów następuje w następujących przypadkach:

- 1) ujęcie kontroli w harmonogramie kontroli planowych (rutynowych) wynikających z zapisów Programu Ochrony Powietrza dla województwa mazowieckiego;

- 2) otrzymanie powiadomienia o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu, zgodnie z planem działań krótkoterminowych będącym częścią Programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego;
- 3) pozyskanie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), w szczególności o braku złożenia deklaracji lub o zadeklarowaniu urządzenia grzewczego nie spełniającego wymogów określonych w uchwale antysmogowej;
- 4) zgłoszenia dokonywane przez mieszkańców gminy przekazywane bezpośrednio, drogą pisemną lub telefoniczną bądź za pośrednictwem poczty elektronicznej lub dedykowanej aplikacji – kontrole interwencyjne winny być przeprowadzane w możliwie najkrótszym terminie od chwili otrzymania zgłoszenia;
- 5) obserwacje własne pracowników Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu;
- 6) ustalenia z wcześniej przeprowadzonych kontroli, które wykazały nieprawidłowości – w przypadku przeprowadzania kontroli powtórnych (rekontroli);
- 7) inne zdarzenia wskazujące na spalanie odpadów w kotłach grzewczych.

§ 4.

Osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli

1. Kierownik Referatu Gospodarki i Mienia Komunalnego Budownictwa i Ochrony Środowiska wyznaczy spośród pracowników podległego referatu osoby do prowadzenia kontroli, a Burmistrz jako organ kontrolujący upoważni te osoby do wykonywania funkcji kontrolnych na podstawie art. 379 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.
2. Zakres upoważnienia obejmuje czynności wymienione w art. 379 ust. 3 pkt 1-4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.
3. Wzór upoważnienia stanowi załącznik nr 2 do Zarządzenia.

§ 5.

Zakres upoważnienia

Osoby wskazane w §4 upoważnione są do podjęcia następujących działań:

- 1) wstępu z niezbędnym sprzętem na teren nieruchomości w godzinach od 6.00 do 22.00, w razie konieczności wraz z rzeczoznawcą;
- 2) przeprowadzania poboru prób paliwa i/lub popiołu lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych;
- 3) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego;
- 4) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich informacji mających związek z problematyką kontroli.

§ 6.

Zakres przedmiotowy kontroli

Zakres przedmiotowy kontroli obejmuje przestrzeganie uchwały antysmogowej w zakresie wykorzystywanych urządzeń grzewczych i stosowanych rodzajów paliw oraz przestrzeganie zakazu spalania odpadów.

§ 7.

Rodzaje kontroli

Określa się następujące rodzaje kontroli:

- 1) kontrola planowa – realizowana na podstawie planu kontroli;
- 2) kontrola interwencyjna – realizowana w związku z podejrzeniem nieprawidłowości w zakresie spalania paliw lub odpadów lub w związku z ogłoszeniem stopnia zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza zgodnie z planem działań krótkoterminowych;
- 3) kontrola następcza – realizowana w celu weryfikacji usunięcia nieprawidłowości wykrytych w przebiegu wcześniejszej kontroli.

§ 8.

Uprawnienia i obowiązki kontrolowanego

1. Kontrolowanym jest właściciel nieruchomości lub jej użytkownik (ustalony na mocy umowy najmu/dzierżawy lub innego tytułu prawnego) albo inna osoba dorosła zamieszkująca nieruchomość lub przywołana do kontroli przez kontrolującego w przypadku obecności na terenie kontrolowanej nieruchomości jedynie osoby niepełnoletniej.
2. Obowiązki kontrolowanego:
 - 1) umożliwienie Kontrolującemu wstępu na teren posesji zgodnie z zapisami art. 379 ust. 3 Prawa ochrony środowiska;
 - 2) umożliwienie Kontrolującemu przeprowadzenia poboru prób lub wykonania niezbędnych czynności kontrolnych;
 - 3) okazanie na żądanie kontrolującego dokumentów mających związek z problematyką kontroli.
3. Prawa kontrolowanego:
 - 1) uczestnictwo w prowadzeniu postępowania na zasadach określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia;
 - 2) wnoszenie uzasadnionych zastrzeżeń oraz uwag do sporządzonego protokołu kontroli (art. 380 ust. 2 Prawa ochrony środowiska);
 - 3) odmowa podpisania protokołu oraz przedstawienie w terminie 7 dni swojego stanowiska na piśmie Kontrolującemu.

§ 9.

Przebieg kontroli

2. Każda kontrola przeprowadzana będzie przez zespół kontrolujący, składający się co najmniej z dwóch upoważnionych przez Burmistrza Jastrzębia pracowników Urzędu Miejskiego w Jastrzębiu, zwanych dalej kontrolującym.
3. Kontrolujący ma obowiązek posiadać podczas kontroli aktualne upoważnienie do wykonywania czynności kontrolnych, udzielone przez Burmistrza Jastrzębia.
4. Czynności kontrolne wykonywane są w obecności kontrolowanego.
5. Kontrolowany, zgodnie z art. 379 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, jest zobowiązany umożliwić przeprowadzenie kontroli.
6. Kontrolujący ma obowiązek pouczyć kontrolowanego o jego prawach i obowiązkach oraz uprawnieniach kontrolującego do przeprowadzenia kontroli zgodnie z wzorem pouczenia stanowiącym załącznik do niniejszej Procedury.
7. W sytuacji, gdy kontrolowany odmawia wpuszczenia kontrolujących na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, a tym samym uniemożliwia przeprowadzenie kontroli — informację odnotowuje się w protokole. W powyższej sytuacji należy zwrócić się do miejscowego Komisarzatu Policji o pomoc w prowadzeniu czynności kontrolnych.
8. Podczas kontroli sprawdzeniu podlegają:
 - 1) Instalacje w których następuje spalanie paliw, w szczególności urządzenia grzewcze na paliwa stałe (kotły, piece, kominki), w zakresie klasy kotła (zgodność z normą PN-EN 303-5:2012 oraz rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe);
 - 2) najbliższe otoczenie urządzenia oraz jego otoczenie, w szczególności w zakresie obecności odpadów;
 - 3) paliwo do celów grzewczych: rodzaj stosowanego paliwa, wilgotność drewna, świadectwo jakości paliwa;
 - 4) dokumenty potwierdzające zakup paliwa do celów grzewczych i jego zgodność z uchwałą Nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2017 r. poz. 9600) (świadectwo jakości paliwa stałego), oraz uchwałą Nr 59/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 kwietnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2022 r. poz. 5147);
 - 5) realizacja obowiązków wynikających z przepisów o Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

9. W przypadku stwierdzenia, że w urządzeniu grzewczym lub bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się odpady, które z dużym prawdopodobieństwem użyte zostaną jako materiał grzewczy, wykonuje się dokumentację fotograficzną.
10. Niezależnie od ustaleń co do zawartości paleniska i przygotowanego do spalania materiału z paleniska, popielnika lub innej części urządzenia grzewczego mogą zostać pobrane próbki popiołu celem przekazania ich do specjalistycznych badań laboratoryjnych.
11. Próbkę popiołu pobiera się do naczyń zgodnych z wymaganiami akredytowanego laboratorium wykonującego badania. Pobranie popiołu następuje bezpośrednio do naczynia poprzez zaczerpnięcie odpowiedniej ilości popiołu podbierakiem. Naczynie wraz z próbką musi zostać zamknięte w czasie kontroli i zabezpieczone plombą z numerem w obecności kontrolowanego.
12. W przypadku stwierdzenia, że w budynku funkcjonuje kocioł na paliwo stałe niespełniający warunków określonych w „uchwale antysmogowej” przekazuje się kontrolowanemu informacji o ostatecznym terminie wymiany kotła.
13. Podczas kontroli udziela się ogólnej informacji o możliwości uzyskania dofinansowania do modernizacji źródła ciepła i termomodernizacji budynku oraz o Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym Programu „Czyste Powietrze” w Urzędzie Miejskim w Jastrzębiu, którego pracownicy m.in. przedstawiają szczegółowe informacje o aktualnych programach dofinansowań do ww. inwestycji.
14. Podczas kontroli należy poinformować kontrolowanego o obowiązkach wynikających z przepisów wprowadzających Centralną Ewidencję Emisyjności Budynków (np. obowiązku złożenia deklaracji o źródłach ciepła lub jej aktualizacji).
15. Z czynności kontrolnych sporządza się protokół, który podpisują kontrolujący oraz kontrolowany. Przed podpisaniem protokołu należy odczytać go na głos w obecności kontrolowanego. Do protokołu kontrolowany może wnieść zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem. Dokumentacja fotograficzna stwierdzonych nieprawidłowości stanowi załącznik do protokołu i dostępna jest do wglądu na żądanie kontrolowanego w siedzibie organu. Protokół sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu otrzymuje kontrolowany. Odmowa podpisania protokołu przez kontrolowanego lub osobę go reprezentującą skutkuje umieszczeniem tej informacji w protokole, a odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie do Burmistrza Jastrzębia.
16. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, zamieszcza się je w protokole. W protokole zamieszcza się również informację o konieczności przeprowadzenia kontroli powtórnej (rekontroli).
13. Kontrola może odbywać się w asyście Policji, na podstawie porozumienia z Policją.
14. Nieprawidłowości stwierdzone podczas każdej kontroli skutkują zastosowaniem sankcji przewidzianych obowiązującymi przepisami prawa.

Załącznik do Procedury kontroli.

Pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego (osoby fizyczne).

1. Kontrolujący, wykonując kontrolę, jest uprawniony do:
 - 1) wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a w godzinach od 6 do 22 – na pozostały teren;
 - 2) przeprowadzania badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych;
 - 3) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego;
 - 4) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli (art. 379 ust. 3 ustawy - Prawo ochrony środowiska).
2. Kierownik kontrolowanego podmiotu oraz kontrolowana osoba fizyczna obowiązani są umożliwić przeprowadzanie kontroli, a w szczególności dokonanie ww. czynności. (art. 379 ust. 6 ustawy - Prawo ochrony środowiska).
3. Z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej (art. 380 ust. 1 ustawy - Prawo ochrony środowiska).
4. Protokół podpisują kontrolujący oraz kierownik kontrolowanego podmiotu lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu zastrzeżenia i uwagi wraz uzasadnieniem (art. 380 ust. 2 ustawy - Prawa ochrony środowiska).
5. W razie odmowy podpisania protokołu przez kierownika kontrolowanego podmiotu lub kontrolowaną osobę fizyczną kontrolujący umieszcza o tym wzmiankę w protokole, a odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie burmistrzowi (art. 380 ust. 3 ustawy - Prawo ochrony środowiska).
6. Zgodnie z art. 225 § 1 Kodeksu karnego (Dz.U. z 2025r. poz. 383) czyn polegający na udaremnianiu bądź utrudnianiu czynności służbowych osobie uprawnionej do przeprowadzania kontroli w zakresie ochrony środowiska lub osobie przybranej jej do pomocy podlega karze pozbawienia wolności do lat trzech.
7. Oświadczam, że zapoznałem/łam się z treścią upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz odebrałem/łam jeden egzemplarz pouczenia dla kontrolowanego.

.....
(miejscowość, data podpis kontrolowanego)